



Kohtulahendite kogumik

EUROOPA KOHTU OTSUS (suurkoda)

8. september 2020^{*i}

Sisukord

Õiguslik raamistik	4
Euroopa sotsiaalharta	4
Ühenduse harta töötajate sotsiaalsete põhiõiguste kohta	4
Euroopa Liidu põhiõiguste harta	5
Direktiiv 2003/88/EÜ	5
Personalieeskirjad	5
Vaidluste taust	7
Üldkohtule esitatud hagi ja vaidlustatud kohtuotsus	7
Poolte nõuded ja menetlus Euroopa Kohtus	9
Apellatsioonkaebused	10
Nõukogu apellatsioonkaebuse ja vastuapellatsioonkaebuse esimene väide, mille kohaselt on rikutud õigusnorme seoses Üldkohtu pädevuse ulatuse kindlaksmääramisega	10
Esimene väiteosa, mille kohaselt on rikutud õigusnorme esimeses kohtuastmes esitatud hagi eseme ümberkvalifitseerimata jätmisega	10
– Poolte argumendid	10
– Euroopa Kohtu hinnang	10
Teine väiteosa, mille kohaselt on rikutud õigusnorme seoses esimeses kohtuastmes esitatud õigusvastasuse vastuväite vastuvõetavuse ja ulatusega	11
– Poolte argumendid	11
– Euroopa Kohtu hinnang	12

* Kohtumenetluse keel: prantsuse.

Komisjoni apellatsioonkaebuse esimene väide ning nõukogu apellatsioonkaebuse ja vastuapellatsioonkaebuse teine väide, mille kohaselt on rikutud õigusnorme harta artikli 31 lõike 2 ja direktiivi 2003/88 tõlgendamisel ning samuti õiguse tasustatud põhipuhkusele riive tuvastamisel	13
Kaks esimest väiteosa, mille kohaselt on esiteks rikutud õigusnormi seoses liidu institutsioonide vastu direktiividele tuginemise võimalikkusega ning teiseks seoses harta artikli 31 lõikes 2 koostoimes direktiiviga 2003/88 ette nähtud õiguse tasustatud põhipuhkusele ulatuse ebaõige määratlemisega	13
– Poolte argumendid	13
– Euroopa Kohtu hinnang	14
Kolmas väiteosa, mille kohaselt on rikutud õigusnorme seoses harta artikli 31 lõikes 2 tagatud õiguse olemuse ja eesmärgiga	15
– Poolte argumendid	15
– Euroopa Kohtu hinnang	17
Hagimenetlus Üldkohtus	20
Esimene väide, mille kohaselt on rikutud õiguse põhipuhkusele spetsiifilist olemust ja eesmärki	20
Teine väide, et on rikutud võrdse kohtlemise üldpõhimõtet	20
Kolmas väide, et on rikutud õiguspärase ootuse kaitse põhimõtet	21
Neljas väide, et on rikutud õigust era- ja perekonnaelu puutumatusel	22
Kohtukulud	22

Apellatsioonkaebus – Avalik teenistus – Euroopa Liidu ametnike personalieeskirjad – Personalieeskirjade 1. jaanuari 2014. aasta reform – Personalieeskirjade X lisa artikkel 6 – Kolmandates riikides töötavad ametnikud ja lepingulised töötajad – Tasustatud põhipuhkuse päevade andmist käsitlevad uued sätted – Õigusvastasuse vastuväide – Euroopa Liidu põhiõiguste harta – Artikli 31 lõige 2 – Direktiiv 2003/88/EÜ – Põhiõigus tasustatud põhipuhkusele

Liidetud kohtuasjades C-119/19 P ja C-126/19 P,

mille ese on Euroopa Liidu Kohtu põhikirja artikli 56 alusel vastavalt 14. veebruaril 2019 ja 15. veebruaril 2019 esitatud kaks apellatsioonkaebust,

Euroopa Komisjon, esindajad: T. Bohr, G. Gattinara ja L. Vernier,

apellant,

teised menetlusosalised:

Francisco Carreras Sequeros, elukoht Addis Abeba (Etioopia),

Mariola de las Heras Ojeda, elukoht Guatemala (Guatemala),

Olivier Maes, elukoht Skopje (Põhja-Makedoonia),

Gabrio Marinozzi, elukoht Santo Domingo (Dominikaani Vabariik),

Giacomo Miserocchi, elukoht Islamabad (Pakistan),

Marc Thieme Groen, elukoht Kampala (Uganda),

esindajad: advokaadid S. Orlandi ja T. Martin,

hagejad esimeses kohtuastmes,

Euroopa Parlament, esindajad: O. Caisou-Rousseau, J. Steele ja E. Taneva,

Euroopa Liidu Nõukogu, esindajad: M. Bauer ja R. Meyer,

menetlusse astujad esimeses kohtuastmes (C-119/19 P),

ja

Euroopa Liidu Nõukogu, esindajad: M. Bauer ja R. Meyer,

apellant,

teised menetlusosalised:

Francisco Carreras Sequeros, elukoht Addis Abeba,

Mariola de las Heras Ojeda, elukoht Guatemala,

Olivier Maes, elukoht Skopje,

Gabrio Marinozzi, elukoht Santo Domingo,

Giacomo Miserocchi, elukoht Islamabad,

Marc Thieme Groen, elukoht Kampala,

esindajad: advokaadid S. Orlandi ja T. Martin,

hagejad esimeses kohtuastmes,

Euroopa Komisjon, esindajad: G. Gattinara, T. Bohr ja L. Vernier,

kostja esimeses kohtuastmes,

Euroopa Parlament, esindajad: O. Caisou-Rousseau, J. Steele ja E. Taneva,

menetlusse astuja esimeses kohtuastmes (C-126/19 P),

EUROOPA KOHUS (suurkoda),

koosseisus: president K. Lenaerts, asepresident R. Silva de Lapuerta, kodade presidendid J.-C. Bonichot, A. Arabadjiev, A. Prechal, S. Rodin ja L. S. Rossi (ettekandja), kohtunikud E. Juhász, M. Ilešič, J. Malenovský, F. Biltgen, K. Jürimäe, A. Kumin, N. Jääskinen ja N. Wahl,

kohtujurist: J. Kokott,

kohtusekretär: ametnik V. Giacobbo-Peyronnel,

arvestades kirjalikku menetlust ja 3. veebruari 2020. aasta kohtuistungil esitatut,

olles 26. märtsi 2020. aasta kohtuistungil ära kuulanud kohtujuristi ettepaneku,

on teinud järgmise

otsuse

- 1 Euroopa Komisjon ja Euroopa Liidu Nõukogu paluvad oma apellatsioonkaebustes tühistada Euroopa Liidu Üldkohtu 4. detsembri 2018. aasta otsuse Carreras Sequeros jt vs. komisjon (T-518/16, EU:T:2018:873, edaspidi „vaidlustatud kohtuotsus“), millega Üldkohus tühistas komisjoni otsused, millega määrati kindlaks esimese kohtuastme hagejate, see tähendab Francisco Carreras Sequerose, Mariola de las Heras Ojeda, Olivier Maesi, Gabrio Marinozzi, Giacomo Miserocchi ja Marc Thieme Groeni (edaspidi „Carreras Sequeros jt“), kes kõik on komisjoni ametnikud või lepingulised töötajad, põhipuhkuse päevade arv aastaks 2014 (edaspidi „vaidlusalused otsused“).

Õiguslik raamistik

Euroopa sotsiaalharta

- 2 Euroopa Nõukogu raames Torinos 18. oktoobril 1961 allkirjastatud Euroopa sotsiaalharta, mida kohandati Strasbourgis 3. mail 1996, jõustus 1999. aastal. Kõik liikmesriigid on selle lepingu pooled, sest nad on alla kirjutanud kas selle algredaktsioonile, parandatud ja täiendatud redaktsioonile või mõlemale.
- 3 Euroopa sotsiaalharta artikkel 2 näeb parandatud ja täiendatud redaktsioonis ette järgmist:

„Et rakendada tulemuslikult õigust õiglastele töötingimustele, kohustuvad lepingupooled [...] tagama vähemalt neljanädalase iga-aastase tasustatava puhkuse [...]“.

Ühenduse harta töötajate sotsiaalsete põhiõiguste kohta

- 4 Strasbourgis 9. detsembril 1989 toimunud Euroopa Ülemkogu kohtumisel vastu võetud ühenduse harta töötajate sotsiaalsete põhiõiguste kohta punktis 8 on sätestatud:

„Igal Euroopa Ühenduse töötajal on õigus iganädalasele puhkeajale ja iga-aastasele tasulisele puhkusele, mille kestust tuleb vastavalt riigisisestele tavadele järk-järgult ühtlustada.“

Euroopa Liidu põhiõiguste harta

- 5 Euroopa Liidu põhiõiguste harta (edaspidi „harta“) artiklis 31 „Head ja õiglased töötingimused“ on sätestatud:

„1. Igal töötajal on õigus töötingimustele, mis on tema tervise, ohutuse ja väärkuse kohased.
2. Igal töötajal on õigus maksimaalse tööaja piirangule ning igapäevastele ja -nädalastele puhkeaegadele ja iga-aastasele tasulisele puhkusele.“

Direktiiv 2003/88/EÜ

- 6 Euroopa Parlamendi ja nõukogu 4. novembri 2003. aasta direktiivi 2003/88/EÜ tööaja korralduse teatavate aspektide kohta (ELT 2003, L 299, lk 9; ELT eriväljaanne 05/04, lk 381) artikkel 1 „Eesmärk ja kohaldamisala“ on sõnastatud järgmiselt:

„1. Käesolev direktiiv sätestab tööaja korralduse minimaalsed ohutus- ja tervishoiunõuded.

2. Käesolevat direktiivi kohaldatakse:

a) minimaalse [...] põhipuhkuse [...] suhtes [...]

[...]“.

- 7 Direktiivi 2003/88 artiklis 7 „Põhipuhkus“ on sätestatud:

„1. Liikmesriigid võtavad vajalikke meetmeid, et tagada iga töötaja õigus vähemalt neljanädalasele tasulisele põhipuhkusele vastavalt niisuguse puhkuse õiguse ja andmise tingimustele, mis on ette nähtud siseriiklike õigusaktide ja/või tavadega.

2. Minimaalset tasulist põhipuhkust ei või asendada hüvitisega, välja arvatud töösuhte lõpetamise korral.“

- 8 Direktiivi artikkel 14 „Ühenduse täpsemad sätted“ näeb ette:

„Käesolevat direktiivi ei kohaldata, kui muud ühenduse õigusaktid sisaldavad teatava kutseala või ametialase tegevuse tööaja korralduse suhtes täpsemaid nõudeid.“

- 9 Viidatud direktiivi artikkel 23 „Kaitsetase“ sätestab:

„Ilma et see piiraks liikmesriikide õigust arendada vastavalt muutuvatele asjaoludele teistsuguseid õigus-, regulatiiv- või lepingusätteid tööaja valdkonnas ja kui käesolevas direktiivis ettenähtud miinimumnõuded on täidetud, ei anna käesoleva direktiivi rakendamine piisavat alust töötajatele võimaldatud kaitse üldise taseme kärpimiseks.“

Personalieeskirjad

- 10 Euroopa Liidu ametnike personalieeskirjad (edaspidi „personalieeskirjad“) on kehtestatud nõukogu 29. veebruari 1968. aasta määrusega (EMÜ, Euratom, ESTÜ) nr 259/68, millega kehtestatakse Euroopa Ühenduste ametnike personalieeskirjad ja Euroopa Ühenduste muude teenistujate teenistustingimused

ning komisjoni ametnike suhtes ajutiselt kohaldatavad erimeetmed (EÜT 1968, L 56, lk 1; ELT eriväljaanne 01/02, lk 5), mida on muudetud Euroopa Parlamendi ja nõukogu 22. oktoobri 2013. aasta määrusega (EL, Euratom) nr 1023/2013 (ELT 2013, L 287, lk 15).

- 11 Personalieeskirjade artikli 1e lõige 2, mis kuulub personalieeskirjade üldsätete hulka ning on Euroopa Ühenduste muude teenistujate teenistustingimuste (edaspidi „teenistustingimused“) artikli 80 lõike 4 alusel kohaldatav ka lepingulistele töötajatele, näeb ette:

„Töötavatele ametnikele tagatakse sellised tervishoiu- ja ohutusnormidele vastavad töötingimused, mis on vähemalt samaväärsed asutamislepingute kohaselt neis valdkondades vastuvõetud meetmete alusel kohaldatavate miinimumnõuetega.“

- 12 Personalieeskirjade artikli 57 esimene lõik, mis on teenistustingimuste artiklite 16 ja 91 alusel kohaldatav ka lepingulistele töötajatele, on sõnastatud järgmiselt:

„Ametnikel on õigus saada igal kalendriaastal puhkust, mille pikkus on vähemalt 24 tööpäeva ja kõige rohkem 30 tööpäeva, vastavalt eeskirjadele, mis sätestatakse liidu institutsioonide ametisse nimetavate asutuste või ametiisikute ühisel kokkuleppel pärast nõupidamist personalieeskirjade komiteega.“

- 13 Personalieeskirjade X lisas sisalduvad kolmandates riikides töötavate ametnike suhtes kohaldatavad erija erandsätted. Teenistustingimuste artikli 118 kohaselt kohaldatakse mõnda neist sätetest analoogia alusel samas olukorras olevatele lepingulistele töötajatele. Nii on see personalieeskirjade X lisa artikli 6 puhul.

- 14 Personalieeskirjade X lisa artikkel 6 nägi määruse nr 1023/2013 jõustumisele eelnenud redaktsioonis kolmandates riikides töötavate töötajate osas ette järgmist:

„Ametnikul on õigus saada kalendriaasta jooksul iga teenistuses oldud kuu eest põhipuhkust kolm ja pool tööpäeva.“

- 15 Määruse nr 1023/2013 põhjenduses 27 on märgitud:

„Vaja on ajakohastada kolmandates riikides töötavate töötajate töötingimusi ja muuta need kulutõhusamaks, vähendades sellega kulusid. Samuti tuleks põhipuhkust kohandada ja sätestada võimalus võtta kasutusele rohkem parameetreid elamistingimuste eest makstava toetuse määramiseks, ilma et see mõjutaks üldist eesmärki kulusid vähendada. Majutustoetuse andmise tingimused tuleks läbi vaadata, et võtta rohkem arvesse kohalikke olusid ja vähendada halduskoormust.“

- 16 Alates määruse nr 1023/2013 artikli 1 punkti 70 alapunkti a jõustumisest 1. jaanuaril 2014 on personalieeskirjade X lisa artiklis 6 (edaspidi „personalieeskirjade X lisa uus artikkel 6“) kolmandates riikides töötavate ametnike kohta sätestatud järgmist:

„Ametnikul on õigus saada kalendriaasta jooksul iga teenistuses oldud kuu eest põhipuhkust kaks tööpäeva.“

Olenemata käesoleva artikli esimesest lõigust on 1. jaanuaril 2014 kolmandas riigis juba töötaval ametnikul õigus saada:

- kolm tööpäeva ajavahemikus 1. jaanuar 2014–31. detsember 2014;
- kaks ja pool tööpäeva ajavahemikus 1. jaanuar 2015–31. detsember 2015.“

Vaidluste taust

- 17 Vaidluse tausta on kirjeldatud vaidlustatud kohtuotsuse punktides 1–8. Käesoleva menetluse huvides võib selle kokku võtta alljärgnevalt.
- 18 Carreras Sequeros jt on komisjoni ametnikud või lepingulised töötajad. Kõik nad töötasid kolmandas riigis ja seda juba enne 1. jaanuari 2014.
- 19 Carreras Sequeros jt isikutoimikud ajakohastati, et võtta arvesse personalieeskirjade X lisa uue artikli 6 teise lõigu esimest taanet, ja seetõttu anti neile 2014. aastaks 36 tööpäeva põhipuhkust eelnevas aastaks antud 42 tööpäeva asemel.
- 20 Carreras Sequeros jt esitasid ajavahemikul 17. veebruarist 13. märtsini 2014 kaebused. Need kaebused jäeti rahuldamata olenevalt juhtumist kas ametisse nimetava asutuse või ametiisiku või siis töölepingute sõlmimise pädevusega asutuse poolt 23. mai 2014. aasta otsustega, mis olid kõik sõnastatud ühtemoodi.

Üldkohtule esitatud hagi ja vaidlustatud kohtuotsus

- 21 Carreras Sequeros jt palusid Üldkohtule esitatud hagi esimese nõudega, et Üldkohus tunnistaks personalieeskirjade X lisa uue artikli 6 õigusvastaseks, ning teise nõudega, et Üldkohus tühistaks vaidlusalused otsused, millega vähendati nende põhipuhkuse päevade arvu „alates 2014[. aastast]“.
- 22 Carreras Sequeros jt esitasid oma nõuete põhendamiseks neli väidet, mille kohaselt on rikutud vastavalt õiguse põhipuhkusele spetsiifilist olemust ja eesmärki, võrdse kohtlemise üldpõhimõtet, õiguspärase ootuse kaitse põhimõtet ning õigust era- ja perekonnaelu puutumatussele.
- 23 Enne nende väidete analüüsimist täpsustas Üldkohus vaidlustatud kohtuotsuse punktides 24–26 esimesena, et hagi ese on Carreras Sequeros jt õiguse põhipuhkusele kindlakstegemine ainult 2014. aasta kohta ning et selle hagi raames on tuginetud personalieeskirjade X lisa uue artikli 6 õigusvastasusele.
- 24 Teisena hindas Üldkohus vaidlustatud kohtuotsuse punktides 27–39 Carreras Sequeros jt esitatud õigusvastasuse vastuväite ulatust ja vastuvõetavust. Olles viidanud oma enda praktikale, asus Üldkohus selles küsimuses vaidlustatud kohtuotsuse punktis 35 seisukohale, et „[a]rvestades sidet, mis seob üleminekusätteid lõplike sätetega, kuna esimestel ei ole ilma teiste olemasoluta mingit põhjust eksisteerida, ja arvestades, et pädeval asutusel puudus otsustamisvabadus, tuleb antud juhul asuda seisukohale, et [vaidlusaluste] otsuste ja personalieeskirjade X lisa uue artikli 6 esimese lõigu vahel esineb otsene õiguslik side ning et kuna see esimene lõik on personalieeskirjade X lisa uue artikli 6 teise lõigu esimese taande kulminatsioon, on see vähemalt kaudselt kohaldatav asjaomastele otsustele, kuna see esimene lõik oli asjasse puutuv nende otsuste vastuvõtmisel, sest need tuginesid põhiliselt sellele lõigule, isegi kui see ei olnud formaalselt nende õiguslik alus“. Nii leiti vaidlustatud kohtuotsuse punktis 36, et „[vaidlusalused] otsused [kujutasid] endast [Carreras Sequeros jt] suhtes personalieeskirjade X lisa uue artikli 6 esmakordset kohaldamist, mille tagajärg oli, et alates 2016. aastast saaksid nad üksnes 24 päeva puhkust“.
- 25 Üldkohus võttis vaidlustatud kohtuotsuse punktis 39 õigusvastasuse vastuväite ulatuse ja vastuvõetavuse analüüsi kokku sõnadega, et „isegi kui [vaidlusalused] otsused põhinevad formaalselt personalieeskirjade X lisa uue artikli 6 teise lõigu esimeses taandes sisalduval üleminekusätel, mis puudutab ainult 2014. aastat, on [Carreras Sequeros jt-l] lubatud vaidlustada vastuväitega ka asjaomase artikli esimeses lõigus sätestatud põhipuhkuse lõpliku korra õiguspärasus“.

- 26 Seejärel analüüsis Üldkohus Carreras Sequeros jt esimest väidet, mille kohaselt on rikutud õiguse põhipuhkusele spetsiifilist olemust ja eesmärki, ning jõudis vaidlustatud kohtuotsuse punktis 113 järeldusele, et see väide on põhjendatud. Seetõttu rahuldab ta Carreras Sequeros jt hagi, ilma et ta oleks analüüsinud ülejäänud väiteid.
- 27 Sellele järeldusele jõudmiseks selgitas Üldkohus vaidlustatud kohtuotsuse punktides 60–70 esiteks välja, kas liidu seadusandja vastu saab tugineda direktiivile 2003/88, nagu seda väitsid Carreras Sequeros jt. Ehkki Üldkohus nentis, et direktiiv kui selline ei ole liidu institutsioonidele siduv, tegi ta vaidlustatud kohtuotsuse punktis 61 kindlaks kolm hüpoteesi, mille korral institutsioonid peavad siiski direktiive arvesse võtma. Ta uuris eeskätt, kas direktiivile 2003/88 saab tugineda liidu seadusandja vastu osas, milles sellega piiritletakse täpsemalt põhiõigus, milleks käesoleval juhul on harta artikli 31 lõikes 2 tagatud õigus põhipuhkusele.
- 28 Tuginedes Euroopa Konvendi presiidiumi selgitustele põhiõiguste harta kohta (ELT 2007, C 303, lk 17), asus Üldkohus vaidlustatud kohtuotsuse punktides 69 ja 70 seisukohale, et „[k]uiivõrd direktiiv 2003/88 on harta artikli 31 lõikes 2 väljendatud põhimõtte konkreetne väljendus, [...] ei saa seadusandja, kes peab järgima seda artiklit, millel on sama väärtus kui aluslepingutel, selle direktiivi sisu kohaldamata jätta“, millest nähtuvalt tuleb personalieeskirjade X lisa uus artikkel 6 jätta kohaldamata juhul, „kui see [on] vastuolus õigusega põhipuhkusele, mille olemus ja eesmärk tulenevad harta artikli 31 lõikest 2 koostoimes direktiiviga 2003/88“.
- 29 Selgitades vaidlustatud kohtuotsuse punktides 72–96 teiseks välja, kas personalieeskirjade X lisa uue artikliga 6 rikutakse õigust põhipuhkusele, võttis Üldkohus arvesse direktiivi 2003/88 sätete sisu ning selle direktiiviga taotletavat eesmärki. Ta leidis vaidlustatud kohtuotsuse punktides 88 ja 89, et oma olemuselt on harta artikli 31 lõikes 2 osutatud õiguse põhipuhkusele eesmärk põhimõtteliselt soodustada töötajate elamis- ja töötingimuste parandamist ning et asjaolust, et personalieeskirjade X lisa uues artiklis 6 kindlaks määratud põhipuhkuse päevade arv on direktiivi 2003/88 artiklis 7 nõutavast miinimumist suurem, ei piisa – vastupidi komisjoni väitele – järeldamiseks, et see uus artikkel ei riku õigust põhipuhkusele.
- 30 Üldkohus tegi vaidlustatud kohtuotsuse punktides 90–96 sisuliselt vastupidise järelduse, et kolmandates riikides töötavate ametnike ja teenistujate puhkepäevade arvu olulist vähendamist nii, et see langeb kolme aastaga 42-lt päevalt 24-le, ei saa pidada kooskõlas olevaks põhimõttega, mille eesmärk on soodustada huvitatud isikute elamis- ja töötingimuste parandamist, ning et sellise vähendamise drastilisust ei leevenda teised personalieeskirjade ja selle lisade sätted, mis moodustavad personalieeskirjade X lisa uue artikli 6 konteksti. Üldkohus leidis nimelt, et viimati nimetatud sätted ei ole personalieeskirjade X lisa uuest artiklist 6 tuleneva põhipuhkuse päevade arvu vähendamise tasakaalustamiseks kas asjakohased või piisavad või et nende mõju jääb selles osas marginaalseks.
- 31 Kolmandaks selgitas Üldkohus välja, kas õiguse põhipuhkusele tuvastatud rikkumine võib olla sobivalt põhjendatud, välistades selle vaidlustatud kohtuotsuse punktides 98–112 läbi viidud analüüsi tulemusel.
- 32 Eeskätt märkis Üldkohus vaidlustatud kohtuotsuse punktides 109–110, et ei nähtu, et liidu seadusandja oleks põhipuhkust alates 2016. aastast 24 tööpäevale vähendades arvesse võtnud asjaolu, et liidus töötavatel ametnikel ja teenistujatel on õigus saada kuni 30 tööpäeva puhkust sõltuvalt nende vanusest ja palgaastmest, ega uurinud, kas personalieeskirjade X lisa artikli 8 esimeses lõigus ette nähtud lisapuhkus tagab iseenesest igale kolmandas riigis töötavale ja eriti keerulises olukorras ametnikule ja teenistujale tema tervise ja ohutuse piisava kaitse, arvestades, et selle sätte kohaselt võib lisapuhkust anda üksnes erandkorras ja selleks tuleb teha põhjendatud erietsus.

33 Üldkohus leidis seega vaidlustatud kohtuotsuse punktis 112, et liidu seadusandja ei kontrollinud, kas personalieeskirjade X lisa uus artikkel 6 ei kujuta endast mitte liigset sekkumist kolmandates riikides töötavate ametnike ja teenistujate õigusesse põhipuhkusele. Ta asus sellest tulenevalt seisukohale, et komisjon ei saanud vaidlusaluste otsuste tegemiseks õiguspäraselt tugineda personalieeskirjade X lisa uuele artiklile 6 ning tühistas seega need otsused.

Poolte nõuded ja menetlus Euroopa Kohtus

34 Komisjon palub kohtuasjas C-119/19 P Euroopa Kohtul tühistada vaidlustatud kohtuotsus, saata kohtuasi tagasi Üldkohtule, et viimane teeks otsuse esimeses kohtuastmes esitatud hagiavalduse teise, kolmanda ja neljanda väite kohta, ning otsustada kohtukulude kandmine edaspidi.

35 Nõukogu palub kohtuasjas C-126/19 P Euroopa Kohtul rahuldada apellatsioonkaebus, lahendada kohtuasi ja jätta esimeses kohtuastmes esitatud hagi põhjendamatusesse tõttu rahuldamata ning ta palub samuti mõista oma käesolevas menetluses kantud kohtukulud välja Carreras Sequeros jt-lt.

36 Carreras Sequeros jt paluvad omakorda Euroopa Kohtul jätta apellatsioonkaebused rahuldamata ning mõista kohtukulud välja komisjonilt ja nõukogult.

37 Euroopa Parlament, kes astus esimeses kohtuastmes menetlusse, palub Euroopa Kohtul rahuldada apellatsioonkaebused.

38 Euroopa Kohtu president otsustas 12. märtsil 2019 Euroopa Kohtu kodukorra artikli 54 lõike 2 alusel liita kohtuasjad C-119/19 P ja C-126/19 P menetluse kirjaliku ja suulise osa ning samuti kohtuotsuse huvides.

39 Komisjon ja nõukogu taotlesid kodukorra artikli 133 lõigete 1 ja 2 alusel, mida kodukorra artikli 190 lõike 1 alusel kohaldatakse apellatsioonimenetluses, lahendada apellatsioonkaebused kiirendatud menetluses.

40 Euroopa Kohtu president jättis 12. märtsi 2019. aasta otsusega need taotlused rahuldamata. Nimelt ei kujuta väide, mille kohaselt vaidlustatud kohtuotsusest tuleneb õiguslik ebakindlus seoses personalieeskirjade X lisa uue artikliga 6, ega ka väide, mille kohaselt kõnealusel kohtuotsusest tulenevad tagajärjed tõenäoliselt suurele arvule ametnikele, endast iseenesest erandlikke asjaolusid, mis õigustaksid kohtuasja lahendamist kiirendatud menetluses (vt selle kohta 7. aprilli 2016. aasta kohtumäärus nõukogu vs. Front Polisario, C-104/16 P, ei avaldata, EU:C:2016:232, punkt 7 ja seal viidatud kohtupraktika). Sama hinnang tuleb anda seoses administratiivsete ebamugavustega kolmandates riikides töötava personali haldamisel, millele komisjon samuti tugines oma taotluse põhistamiseks.

41 Võttes arvesse kohtuasjade C-119/19 P ja C-126/19 P olulisust liidu ja selle institutsioonide seisukohast otsustas Euroopa Kohtu president siiski, et neid kohtuasju tuleb kodukorra artikli 53 lõike 3 alusel menetleda eelisjärjekorras.

42 Nõukogu esitas 30. aprillil 2019 saabunud menetluskohaldamisega vastuapellatsioonkaebuse kohtuasjas C-119/19 P.

43 Carreras Sequeros jt palusid jätta vastuapellatsioonkaebuse rahuldamata ja mõista kohtukulud välja nõukogult.

44 Euroopa välis teenistus esitas 20. mail 2019 saabunud menetluskohaldamisega kohtuasjas C-119/19 P avalduse menetlusse astumiseks komisjoni nõuete toetuseks.

- 45 Euroopa Kohtu president jättis selle avalduse 29. juuli 2019. aasta määrusega komisjon *vs.* Carreras Sequeros jt (C-119/19 P, ei avaldata, EU:C:2019:658) rahuldamata.

Apellatsioonkaebused

- 46 Apellatsioonkaebused tuginevad sisuliselt kolmele väitele.

Nõukogu apellatsioonkaebuse ja vastuapellatsioonkaebuse esimene väide, mille kohaselt on rikutud õigusnorme seoses Üldkohtu pädevuse ulatuse kindlaksmääramisega

- 47 Väide jaguneb kaheks väiteosaks.

Esimene väiteosa, mille kohaselt on rikutud õigusnorme esimeses kohtuastmes esitatud hagi eseme ümberkvalifitseerimata jätmisega

– Poolte argumendid

- 48 Nõukogu, kelle seisukohta komisjon toetab oma vastuses nõukogu apellatsioonkaebusele ja vastuapellatsioonkaebusele, leiab, et Üldkohus sedastas vaidlustatud kohtuotsuse punktis 26 ja resolutsioonis vääralt, et vaidlusaluste otsustega mitte ei määratud kindlaks põhipuhkuse päevade arvu 2014. aastaks vastavalt personalieeskirjade X lisa uue artikli 6 teise lõigu esimesele taandele, vaid vähendati põhipuhkuse päevade arvu.
- 49 Nõukogu on arvamusel, et Üldkohtu ülesanne on kvalifitseerida hagi ese õigesti, kuna ta on selleks pädev. Hagi eseme ümberkvalifitseerimata jätmisega kaasnes nõukogu sõnul kahjustav topelttagajärg.
- 50 Ühelt poolt tõi see kaasa selle, et Üldkohus kohustas komisjoni ennistama selle põhipuhkuse päevade arvu, millele Carreras Sequeros jt-l oli õigus enne personalieeskirjade muutmist. Nõukogu tuletab aga eeskätt 26. oktoobri 1995. aasta kohtumäärusele *Pevasa ja Inpesca vs. komisjon* (C-199/94 P ja C-200/94 P, EU:C:1995:360, punkt 24) tuginedes meelde, et liidu kohus ei ole pädev tegema ettekirjutusi administratsioonile ega kohustama oma lahendit teatud kindlal viisil täitma. Lisaks sellele ei ole tema sõnul õiguslikku alust, mis võimaldaks komisjonil võtta meetmed, mis on vajalikud vaidlustatud kohtuotsuse resolutsiooni täitmiseks, sest personalieeskirjade X lisa artikkel 6 määruse nr 1023/2013 jõustumisele eelnevas redaktsioonis tunnistati viimati nimetatud määrusega kehtetuks.
- 51 Teiselt poolt väidab nõukogu, et nende vaidlusaluste otsuste tühistamine, millega „vähendati“ põhipuhkuse päevade arvu 2014. aastaks, muutis asjaomastele ametnikele ja teenistujatele antavate puhkepäevade arvu ja seega vaidlusaluste otsuste sisu ennast. Vaidlustatud kohtuotsusega asendatakse seega otsused, millega nende põhipuhkuse päevade arvuks, millele Carreras Sequeros jt-l on õigus, määrati 36, teiste otsustega, millega selliseks arvuks määrati 2014. aastaks 42. Üldkohus olevat sellisel moel toimides vaidlusaluseid otsuseid muutnud, millest tulenevalt ta väljus oma pädevuse piirest.
- 52 Carreras Sequeros jt vaidlevad nõukogu argumentidele vastu.

– Euroopa Kohtu hinnang

- 53 Oluline on juhtida tähelepanu sellele, et ehkki Üldkohus märkis vaidlustatud kohtuotsuse punktis 25, et Carreras Sequeros jt teise nõude ese on tühistada vaidlusalused otsused, millega „vähendati“ nende õigust põhipuhkusele alates 2014. aastast, nähtub eeskätt selle kohtuotsuse punktist 27, et Üldkohtu arvates vaidlusaluste otsustega „määrati kindlaks üksnes põhipuhkuse päevade arv 2014. aastaks“. Seega tõlgendas nõukogu vaidlustatud kohtuotsuse põhjendusi vähemalt osaliselt ekslikult.

- 54 Lisaks ei tähenda asjaolu, et vaidlustatud kohtuotsuse resolutsiooni punktis 1 sedastatakse nende otsuste tühistamine, millega „vähendatakse“ Carreras Sequeros jt põhipuhkuse päevade arvu 2014. aastaks, kuidagi seda, et Üldkohus oleks – lisaks sellise sõnastuse võimalikule formaalsele ebatäpsusele – eiranud tema menetluses oleva kohtuvaidluse eset või kohustanud komisjoni vaidlustatud kohtuotsust teatud kindlal viisil täitma.
- 55 Seoses kohtuvaidluse esemega tuleb esiteks nimelt märkida, et nõukogu ei vaidlusta Üldkohtu poolt vaidlustatud kohtuotsuse punktides 32 ja 33 tuvastatud, mille kohaselt pädeval asutusel ei olnud sisuliselt mingit kaalutlusruumi põhipuhkuse päevade arvu kindlaksmääramisel pärast personalieeskirjade X lisa uue artikli 6 jõustumist 1. jaanuaril 2014, mille tulemusel vähenes Carreras Sequeros jt jaoks nende põhipuhkuse päevade arv personalieeskirjade X lisa uue artikli 6 teise lõigu esimese taande alusel 2014. aastaks 6 päeva võrra võrreldes 2013. aastaga.
- 56 Teiseks tuleb seoses nõukogu väitega, et Üldkohus ületas oma pädevuse piire, sest ta tegi komisjonile ettekirjutusi seoses vaidlustatud kohtuotsuse täitmise viisiga, märkida, et kui Üldkohus tühistab institutsiooni akti, peab institutsioon ETL artikli 266 alusel võtma vajalikud meetmed Üldkohtu otsuse täitmiseks.
- 57 ETL artiklis 266 ei ole siiski täpsustatud, millised meetmed peab asjaomane institutsioon kohtuotsuse täitmiseks võtma, mistõttu institutsiooni ülesanne on need kindlaks määrata (vt selle kohta 14. juuni 2016. aasta kohtuotsus komisjon vs. McBride jt, C-361/14 P, EU:C:2016:434, punktid 52 ja 53). Lisaks kohustab ETL artikkel 266 tühistatud akti vastu võtnud institutsiooni vaid ulatuses, mis on vajalik selleks, et tagada tühistava kohtuotsuse täitmine (6. märtsi 2003. aasta kohtuotsus Interporc vs. komisjon, C-41/00 P, EU:C:2003:125, punkt 30).
- 58 Vastupidi nõukogu väidetele ei nähtu vaidlustatud kohtuotsusest aga kuidagi, et Üldkohus oleks ETL artiklit 266 rikkudes läinud kaugemale kohtuotsuses sedastatud vaidlusaluste otsuste tühistamisest ning oleks kohustanud komisjoni asendama need uute otsustega, millega Carreras Sequeros jt-le määratakse 2014. aastaks sama arv põhipuhkuse päevi kui see, millele neil oli õigus enne personalieeskirjade muutmist määrusega nr 1023/2013.
- 59 Kuivõrd Üldkohus piirdus vaidlusaluste otsuste tühistamisega, siis ei saa talle ette heita nende otsuste muutmist.
- 60 Peale selle nähtub nii komisjoni kui ka Carreras Sequeros jt kirjalikest dokumentidest – ilma et see mõjutaks käesolevat apellatsioonimenetlust –, et nimetatud institutsioon määratles mitu erinevat vaidlustatud kohtuotsuse täitmise viisi, mille hulgas on ära nimetatud Carreras Sequeros jt-le rahalise hüvitise maksmise võimalus.
- 61 Sellest tuleneb, et nõukogu apellatsioonkaebuse ja vastuapellatsioonkaebuse esimese väite esimene väiteosa tuleb põhjendamatusena tõttu tagasi lükata.

Teine väiteosa, mille kohaselt on rikutud õigusnorme seoses esimeses kohtuastmes esitatud õigusvastasuse vastuväite vastuvõetavuse ja ulatusega

– Poolte argumendid

- 62 Nõukogu, keda toetavad komisjon ja parlament, heidab Üldkohtule ette, et ta eiras oma pädevuse ulatust, kui luges vastuvõetavaks Carreras Sequeros jt esitatud õigusvastasuse vastuväite, mis esitati seoses kogu põhipuhkuse korruga, mis on ette nähtud personalieeskirjade X lisa uues artiklis 6, sealhulgas selle lõplikus redaktsioonis, mis on kohaldatav alates 2016. aastast, ja mitte ainult vaidlusaluste otsustega rakendatud sättega, see tähendab personalieeskirjade nimetatud lisa uue artikli 6 teise lõigu esimese taandega.

- 63 Nõukogu leiab, et kuivõrd vaidlusalused otsused tehti personalieeskirjade X lisa artikli 6 teise lõigu esimese taande alusel, siis sai õigusvastasuse vastuväite esitada vaid selle sätte kohta, kuna komisjon ei kohaldanud käesolevas kohtuasjas ei otseselt ega kaudselt kõnealuse lisa X artikli 6 esimest lõiku.
- 64 Nõukogu märgib sellega seoses, et asjaolu, et personalieeskirjade X lisa artikli 6 esimest lõiku, mis kuulub kohaldamisele alates 1. jaanuarist 2016, ei kohaldata, ei mõjuta kuidagi tühistamishagi esemeks olevate selliste vaidlusaluste otsuste õiguspärasust, millega määrati kindlaks põhipuhkuse päevade arv 2014. aastaks. Asjaolu, et teatavat sätet on hüpoteetiliselt võimalik kohaldada ametniku suhtes, ei võimalda sel ametnikul vaidlustada selle sätte õiguspärasust ELTL artikli 277 alusel, sest vastupidisel juhul oleks menetlusosalisel lubatud vaidlustada mis tahes üldakti kohaldatavus mis tahes õiguskaitsevahendi põhistamiseks, mis on aga kohtupraktikas keelatud. Üldkohus moonutas tema sõnul sel moel õigusvastasuse vastuväite vastuvõetavust ja ulatust käsitlevat kohtupraktikat, millele ta ometigi õigesti viitas vaidlustatud kohtuotsuse punktides 30 ja 31.
- 65 Carreras Sequeros jt on seisukohal, et nõukogu esitatud argumendid tuleb tagasi lükata.

– *Euroopa Kohtu hinnang*

- 66 ELTL artikkel 277 näeb ette, et kohtuvaidluses, kus arutamisele tuleb liidu institutsiooni, organi või asutuse vastuvõetud üldkohaldatav akt, võib iga menetlusosaline taotleda Euroopa Liidu Kohtult ELTL artikli 263 teises lõigus esitatud alustel selle õigusakti kohaldamata jätmist.
- 67 See säte väljendab üldpõhimõtet, mis tagab igale menetlusosalisele õiguse talle adresseeritud otsuse tühistamise eesmärgil täiendavalt vaidlustada selliste üldkohaldatavate aktide kehtivus, mis on asjaomase otsuse aluseks (vt selle kohta 6. märtsi 1979. aasta kohtuotsus *Simmenthal vs. komisjon*, 92/78, EU:C:1979:53, lk 777, punkt 39, ning 19. jaanuari 1984. aasta kohtuotsus *Andersen jt vs. parlament*, 262/80, EU:C:1984:18, punkt 6).
- 68 Kuivõrd ELTL artikli 277 eesmärk ei ole võimaldada menetlusosalisel vaidlustada mis tahes üldkohaldatava akti kohaldatavus mis tahes õiguskaitsevahendi põhistamiseks, siis peab akt, mille õigusvastasusele tuginetakse, olema õiguskaitsevahendi esemeks oleva kohtuasja suhtes otseselt või kaudselt kohaldatav (vt selle kohta 13. juuli 1966. aasta kohtuotsus *Itaalia vs. nõukogu ja komisjon*, 32/65, EU:C:1966:42, lk 563 ja 594).
- 69 Nii möönis Euroopa Kohus üksikotsuste peale esitatud tühistamishagide puhul, et õigusvastasuse vastuväite saab õiguspäraselt esitada sellise üldkohaldatava akti sätete peale, mis on asjaomaste otsuste aluseks (vt selle kohta eelkõige 28. oktoobri 1981. aasta kohtuotsus *Krupp Stahl vs. komisjon*, 275/80 ja 24/81, EU:C:1981:247, punkt 32, ning 11. juuli 1985. aasta kohtuotsus *Salerno jt vs. komisjon ja nõukogu*, 87/77, 130/77, 22/83, 9/84 ja 10/84, ei avaldata, EU:C:1985:318, punkt 36) või millel on vahetu õiguslik seos selliste otsustega (vt selle kohta eelkõige 31. märtsi 1965. aasta kohtuotsus *Macchiorlati Dalmas vs. Ülemamet*, 21/64, EU:C:1965:30, lk 227 ja 245; 9. septembri 2003. aasta kohtuotsus *Kik vs. Siseturu Ühtlustamise Amet*, C-361/01 P, EU:C:2003:434, punkt 76, ning 28. juuni 2005. aasta kohtuotsus *Dansk Rørindustri jt vs. komisjon*, C-189/02 P, C-202/02 P, C-205/02 P–C-208/02 P ja C-213/02 P, EU:C:2005:408, punkt 237).
- 70 Seevastu asus Euroopa Kohus seisukohale, et vastuvõetamatu on õigusvastasuse vastuväide, mis on esitatud sellise üldkohaldatava akti peale, mille rakendusmeede vaidlustatud üksikotsus ei ole (vt selle kohta 5. oktoobri 2000. aasta kohtuotsus *nõukogu vs. Chvatal jt*, C-432/98 P ja C-433/98 P, EU:C:2000:545, punkt 33).

- 71 Nõukogu väidab käesolevas asjas, et Üldkohus määratles esiteks vaidlustatud kohtuotsuse punktis 35 vaidlusaluste otsuste ja personalieeskirjade X lisa uue artikli 6 esimese lõigu vahelise suhte ekslikult „otsese õigusliku sidemena“ ja asus teiseks ekslikult seisukohale, et kuivõrd see esimene lõik on kõnealuse lisa uue artikli 6 teise lõigu esimese taande kulminatsioon, siis on see vähemalt kaudselt kõnealuste otsuste suhtes kohaldatav.
- 72 Selle argumentatsiooniga ei saa nõustuda.
- 73 Nimelt ei ole vaidlust selles, et vaidlusalused otsused võeti vastu personalieeskirjade X lisa uue artikli 6 teise lõigu esimese taande alusel, mis on üksnes üleminekusäte, millega korraldatakse järkjärguline üleminek selle artikli esimeses lõigus ette nähtud põhipuhkuse lõplikule korrale, et eelkõige vältida või leevendada varasema korra järsu muutmise mõju Carreras Sequeros jt sarnastele asjaomastele personali liikmetele, kes töötasid 1. jaanuaril 2014 juba kolmandas riigis.
- 74 Kuivõrd üleminekuaja mõte seisneb ühelt korralt teisele korrale järkjärgulise ülemineku korraldamises, nagu Üldkohus õigesti täheldas vaidlustatud kohtuotsuse punktis 34, ei rikkunud Üldkohus seega õigusnorme, järeldades sellest seose olemasolu personalieeskirjade X lisa uue artikli 6 kahe lõigu vahel. Nimelt põhjendab personalieeskirjade X lisa artikli 6 teises lõigus ette nähtud üleminekuaja kehtestamist ainuüksi selle artikli esimeses lõigus ette nähtud lõpliku korra kehtestamine.
- 75 Neil tingimustel järeldas Üldkohus vaidlustatud kohtuotsuse punktides 35 ja 39 õigesti, et vaidlusalused otsused on personalieeskirjade X lisa artikliga 6 alates 1. jaanuarist 2014 ette nähtud korra rakendusmeetmed ning neil on selle korraga otsene õiguslik side, mistõttu Carreras Sequeros jt-l on õigus tugineda personalieeskirjade X lisa artikli 6 esimeses lõigus määratletud põhipuhkuse lõpliku korra õigusvastasusele.
- 76 On oluline lisada, et vastupidine tõlgendus, mida pooldab nõukogu, tooks kaasa selle, et alates 1. jaanuarist 2014 kohaldatava põhipuhkuse korra õigusvastasuse vastuväite analüüsi raames eraldataks selle üheainsa korra lõplikus vormis kohaldamise aeg ja üleminekuajad üksteisest.
- 77 Seega tuleb nõukogu apellatsioonkaebuse ja vastuapellatsioonkaebuse esimese väite teine väiteosa põhjendamatus tõttu tagasi lükata ja sellest tulenevalt tuleb tagasi lükata esimene väide tervikuna.

Komisjoni apellatsioonkaebuse esimene väide ning nõukogu apellatsioonkaebuse ja vastuapellatsioonkaebuse teine väide, mille kohaselt on rikutud õigusnorme harta artikli 31 lõike 2 ja direktiivi 2003/88 tõlgendamisel ning samuti õiguse tasustatud põhipuhkusele riive tuvastamisel

- 78 Komisjon ja nõukogu esitavad nende väidete põhistamiseks, mis on esitatud vaidlustatud kohtuotsuse punktides 61–97 toodud Üldkohtu hinnangute peale, sisuliselt neli väiteosa.

Kaks esimest väiteosa, mille kohaselt on esiteks rikutud õigusnormi seoses liidu institutsioonide vastu direktiividele tuginemise võimalikkusega ning teiseks seoses harta artikli 31 lõikes 2 koostoimes direktiiviga 2003/88 ette nähtud õiguse tasustatud põhipuhkusele ulatuse ebaõige määratlemisega

– Poolte argumendid

- 79 Nõukogu heidab esimeses väiteosas Üldkohtule ette, et ta määratles vaidlustatud kohtuotsuse punktis 61 kolm hüpoteesi, mil liikmesriigile adresseeritud direktiivile on võimalik tugineda liidu institutsioonide vastu; see on tema sõnul vastuolus põhimõttega, et direktiivi kui sellisega ei saa liidu

institutsioonidele seada kohustusi nende suhetes oma personaliga, arvestades, et ainus ning äärmiselt väike nüanss tuleneb 19. septembri 2013. aasta kohtuotsuse komisjon *vs.* Strack, uuesti läbivaatamine (C-579/12 RX-II, EU:C:2013:570), punktides 40 ja 46.

- 80 Nõukogu arvates ei õigusta ükski neist Üldkohtu poolt esile toodud hüpoteesidest direktiivile 2003/88 liidu institutsioonide vastu tuginemise võimalikkust. Lisaks sellele ei nähtu vaidlustatud kohtuotsusest selgelt, millist tuginemise võimalikkuse hüpoteesi kavatses Üldkohus käesolevas kohtuasjas kohaldada, ega ka see, millises ulatuses on vaidlustatud kohtuotsuse punktis 61 sisalduvad väited selle resolutsiooni aluseks.
- 81 Komisjon asus oma vastuses nõukogu vastuapellatsioonkaebusele seisukohale, et on raske aru saada, kas vaidlustatud kohtuotsuse punkt 61 on nende järelduste aluseks, mille kohaselt direktiivile 2003/88 saab tugineda liidu seadusandja vastu ning mille kohaselt harta artikli 31 lõiget 2 tuleb tõlgendada seda direktiivi arvestades. Komisjon täpsustab siiski juhuks, kui Euroopa Kohus on seisukohal, et Üldkohtu arutluskäik sisulistes küsimustes põhineb sellistel direktiividele liidu institutsioonide vastu tuginemise võimalikkuse tingimustel, nagu on nimetatud vaidlustatud kohtuotsuse punktis 61, et ka tema vaidlustab nii nagu nõukogu selle punkti.
- 82 Teise väiteosaga väidavad komisjon ja nõukogu, kellega liitub selles küsimuses ka parlament, et vastupidi sellele, mida Üldkohus nende sõnul ekslikult leidis vaidlustatud kohtuotsuse punktides 69–72, ei saa liidu seadusandja olla seotud direktiivi 2003/88 kogu sisuga ning seda direktiivi ei saa esmasesse õigusesse üle kanda.
- 83 Komisjon on nimelt seisukohal, et vastavalt Euroopa Kohtu praktikale saab õigust põhipuhkusele käsitleva personalieeskirjade sätte seaduslikkuse kõrvalkontrolli teostamisel harta artikli 31 lõike 2 seisukohast arvesse võtta vaid direktiivi 2003/88 artikli 7 sisu kui minimaalse kaitse eeskirja ja mitte kõiki selle direktiivi sätteid.
- 84 Nõukogu lisab, et käesoleval juhul moonutas Üldkohus harta artikli 52 lõike 7 ulatust pettejäreldusega, mille tulemusel kontrollitakse personalieeskirjade X lisa uue artikli 6 kehtestanud määruse nr 1023/2013 õiguspärasust direktiivi 2003/88 sätete seisukohast, lugedes kõnealuse direktiivi normihierarhiat eirates esmase õiguse osaks.
- 85 Komisjoni ja nõukogu arvates tuleb see õigusnormide rikkumine eriti teravalt esile seetõttu, et Üldkohus analüüsib selle tulemusel vaidlustatud kohtuotsuse punktides 73–83 personalieeskirjade X lisa uue artikli 6 õiguspärasust direktiivi 2003/88 artiklite 14 ja 23 seisukohast, samas kui neid sätteid ei saa arvesse võtta. Komisjon tuletab sellega seoses meelde, et ELTL artikliga 336 antakse liidu seadusandjale just nimelt pädevus kehtestada liidu institutsioonide ja nende personali vaheliste töösuhetele kohaldatavad eeskirjad. Seda ette nähes anti neile institutsioonidele otse esmase õigusega pädevus määratleda nende endi personali suhtes kohaldatav õigus, ilma et kõnealust personali oleks arvatud teise õiguse muude sätete kohaldamisalasse.
- 86 Carreras Sequeros jt väidavad, et need kaks väiteosa jäävad edutuks ja on igal juhul põhjendamatud.

– *Euroopa Kohtu hinnang*

- 87 Olles vaidlustatud kohtuotsuse punktis 60 märkinud, et ei saa asuda seisukohale, et direktiivi 2003/88 sätted kui sellised panevad liidu institutsioonidele kohustusi suhetes oma personaliga, määras Üldkohus selle kohtuotsuse punktis 61 kindlaks kolm hüpoteesi, mille puhul institutsioonid ei saa „välista[da] seda, et nimetatud direktiivis kehtestatud normidele või põhimõtetele saab tugineda nende [...] vastu“.

- 88 Ta märkis esiteks, et see on nii siis, kui need normid või põhimõtted „on [ise üksnes] institutsioonidele otseselt siduvate aluslepingu alusnormide ja üldpõhimõtete konkreetne väljendus“. Teiseks oli ta seisukohal, et „direktiiv [võib] olla institutsioonile siduv juhul, kui see institutsioon kavatses oma korraldusliku autonoomia alusel ja personalieeskirjade piires täita konkreetset kohustust, mis on ära toodud direktiivis, või samuti juhul, kui üldkohaldatavas siseaktis endas on sõnaselgelt viidatud meetmetele, mida liidu seadusandja on aluslepingute kohaldamiseks võtnud“. Viimaseks ja kolmandaks leidis ta, et „institutsioonid peavad vastavalt neil lasuvale lojaalsuskohustusele võtma tööandjana käituses arvesse liidu tasemel vastu võetud õigusnorme“.
- 89 Ilma et siinjuures oleks vaja võtta üldist seisukohta küsimuses, kas Üldkohus määras vaidlustatud kohtuotsuse punktis 61 direktiivile liidu institutsiooni vastu tuginemise võimalikkuse kolm erinevat hüpoteesi kindlaks õigesti, tuleb esmajärjekorras juhtida tähelepanu sellele, et Üldkohus lükkas vaidlustatud kohtuotsuse punktis 64 seoses direktiiviga 2003/88, mis on käesolevas kohtuasjas ainsana kõne all, tagasi Carreras Sequeros jt argumendi, mille kohaselt personalieeskirjade artikli 1e lõige 2 on üldkohaldatav siseakt, milles viidatakse sellele direktiivile. Nagu nähtub selgelt kõnealusest punktist 64, välistas Üldkohus sel moel toimides Carreras Sequeros jt võimaluse tugineda personalieeskirjade artikli 1e lõikele 2 ja kõnealusele direktiivile, et saavutada täiendavalt personalieeskirjade X lisa uue artikli 6 kohaldamatuse tuvastamine.
- 90 Seetõttu tuleb nõukogu argument osas, milles viimane arvustab vaidlustatud kohtuotsuse punktis 61 Üldkohtu poolt esile toodud teist hüpoteesi, edutuse tõttu tagasi lükata, kuivõrd Üldkohtu antud vastav hinnang ei ole selle kohtuotsuse resolutsiooni aluseks.
- 91 Järgmiseks tuleb täheldada, et vaidlustatud kohtuotsuse ühestki põhjendusest ei nähtu, et Üldkohus oleks kohaldanud selle kohtuotsuse punktis 61 kindlaks määratud kolmandat hüpoteesi, mida on kirjeldatud käesoleva kohtuotsuse punktis 88. Järelikult jääb nõukogu argument edutuks ka osas, milles see puudutab kõnealust kolmandat hüpoteesi.
- 92 Lõpetuseks tuleb märkida, et mis puudutab direktiivile 2003/88 liidu institutsiooni vastu tuginemise võimalikkuse esimest hüpoteesi, mis on kindlaks määratud vaidlustatud kohtuotsuse punktis 61 ja mille kohaselt see direktiiv tervikuna on aluslepingu alusnormide ja üldpõhimõtete konkreetne väljendus, siis Üldkohus võttis selle arvesse eeskätt vaidlustatud kohtuotsuse punktides 69–83.
- 93 Sellegipoolest piisab kui märkida, et vaidlustatud kohtuotsuse resolutsiooni aluseks ei ole mitte selle kohtuotsuse punktides 69–83 esitatud kaalutlused, vaid selle kohtuotsuse punktides 84–113 toodud põhjendused, millega Üldkohus tuvastas Carreras Sequeros jt õiguse tasustatud põhipuhkusele õigustamatu riive, mis põhineb selle harta artikli 31 lõikes 2 ette nähtud õiguse olemuse ja eesmärgi rikkumisel.
- 94 Seega tuleb komisjoni apellatsioonkaebuse esimese väite ja nõukogu apellatsioonkaebuse ja vastuapellatsioonkaebuse teise väite kaks esimest väiteosa edutuse tõttu tagasi lükata.

Kolmas väiteosa, mille kohaselt on rikutud õigusnorme seoses harta artikli 31 lõikes 2 tagatud õiguse olemuse ja eesmärgiga

– Poolte argumendid

- 95 Komisjon ja nõukogu väidavad, et ekslik on vaidlustatud kohtuotsuse punktis 88 sisalduv Üldkohtu väide, et harta artikli 31 lõikes 2 ette nähtud õiguse põhipuhkusele eesmärk on soodustada töötajate elamis- ja töötingimuste parandamist.

- 96 Sellist eesmärki ei ole nende sõnul nimetatud viidatud artiklis, mille ese on lihtsalt „[h]ead ja õiglased töötingimused“. Nagu on korratud vaidlustatud kohtuotsuse punktis 84 viidatud Euroopa Kohtu praktikas, on õiguse põhipuhkusele eesmärk nende institutsioonide sõnul saada aega lõõgastumiseks ja huvialadega tegelemiseks.
- 97 Komisjon lisab, et asjaomaste isikute elamis- ja töötingimuste parandamise eesmärk ei nähtu ka harta artikli 31 lõikest 2 koostoimes direktiiviga 2003/88, nagu seda leidis Üldkohus vaidlustatud kohtuotsuse punktis 70. Tegelikult ei õigusta tema sõnul miski direktiivi 2003/88 muude sätete peale artikli 7 arvamist harta artikli 31 lõikega 2 tagatud õiguse põhipuhkusele sisu hulka.
- 98 Seda ei muuda kuidagi vaidlustatud kohtuotsuse punktis 85 sisalduvad viited ELTL artiklitele 151 ja 153, millega taotletakse tõesti liidu sotsiaalpoliitika eesmärke. Need sätted ei ole komisjoni sõnul käesolevas kohtuasjas asjakohased, sest siin on küsimus selles, kas harta artikli 31 lõikega 2 on kooskõlas ELTL artikli 336 alusel vastu võetud õigusakt.
- 99 Lõpetuseks on vaidlustatud kohtuotsuse punktis 90 sisalduv Üldkohtu väide, mille kohaselt põhipuhkuse päevade arvu vähendamist personalieeskirjade X lisa uue artikliga 6 ei saa pidada kooskõlaliseks põhimõttega, mille eesmärk on soodustada asjaomaste isikute elamis- ja töötingimuste parandamist, komisjoni arvates ekslik veel kahel põhjusel.
- 100 Esiteks väidab komisjon, et ühestki Euroopa Kohtu otsusest ei nähtu, et elamis- ja töötingimuste parandamine oleks iseenesest mõne aluslepingute alusnormi või üldpõhimõtte konkreetne väljendus. Vastupidi, Euroopa Kohus mõnis 22. detsembri 2008. aasta kohtuotsuses Centeno Mediavilla jt vs. komisjon (C-443/07 P, EU:C:2008:767, punktid 60 ja 99), et kui seadusandja toimib ELTL artikli 336 alusel, võib ametnike õigusi mis tahes ajal muuta, isegi kui muudetud sätted on endistest ebasoodsamad.
- 101 Teiseks on nõukogu seisukohal, et küsimus ei seisne mitte selles, kas põhipuhkuse päevade arvu vähendamine on kooskõlas elamis- ja töötingimuste parandamise põhimõttega, vaid selles, kas nende põhipuhkuse päevade arv, millele on õigus liidu ametnikel ja teenistujatel, riivab nende õigust põhipuhkusele, nende tervist ja ohutust.
- 102 Komisjon ja nõukogu on aga seisukohal, et personalieeskirjade X lisa uus artikkel 6 on kooskõlas harta artikli 31 lõikes 2 tagatud õiguse tasustatud põhipuhkusele põhisisuga, sest selle uue artikliga 6 ette nähtud põhipuhkuse päevade arv (24 päeva alates 1. jaanuarist 2016) on endiselt suurem direktiivi 2003/88 artiklis 7 nõutud minimaalsest neljast nädalast, see tähendab 20 päevast. Põhipuhkuse päevade arvu sellist vähendamist ei saa käsitada iseenesest õigusvastasena vastupidi sellele, mida Üldkohus otsustas vaidlustatud kohtuotsuse punktis 90.
- 103 Parlament on sellise analüüsiga nõus. Ta lisab, et kui asjaomastel ametnikel ja teenistujatel on piisav arv puhkepäevi – käesoleval juhul on puhkepäevade arv isegi pärast personalieeskirjade X lisa muutmist seadusandja poolt suurem liidus kehtivast miinimumist –, ei ole eiratud põhiõigust tasustatud põhipuhkusele.
- 104 Carreras Sequeros jt väidavad kõigepealt, et käesolevate apellatsioonkaebuste raames ei ole asjaomased institutsioonid üheselt mõistetavalt selgitanud, kuidas peaks nende argumendid viima vaidlustatud kohtuotsuse tühistamiseni. Isegi eeldusel, et harta artikli 31 lõike 2 eesmärk ei ole soodustada töötajate elamis- ja töötingimuste parandamist, on ometigi selge, et sellega püütakse vaieldamatult parandada töötajate tervise ja ohutuse kaitset ELTL artikli 153 lõike 1 tähenduses.

- 105 Üldkohus aga asus nende sõnul seisukohale, et seda liidu sotsiaalõiguse olulist põhimõtet rikutaks, kui liidu seadusandjal oleks lubatud oluliselt vähendada tasustatud põhipuhkuse päevade arvu, ilma et ta oleks tõendanud, et ta on olemasolevaid huve tõepoolest õiglaselt kaalunud. Seetõttu on Carreras Sequeros jt arvamusel, et Üldkohus asus õigesti seisukohale, et kolmandates riikides töötavate teenistujate õiguse tasustatud põhipuhkusele vähendamine oli ebaproportsionaalne.
- 106 Carreras Sequeros jt lisavad, et vaidlustatud kohtuotsuses järgitakse Euroopa Kohtu praktikas (6. novembri 2018. aasta kohtuotsus Bauer ja Willmeroth, C-569/16 ja C-570/16, EU:C:2018:871, punktid 81–84) võetud suunda, et töötajatel on õigus tasustatud põhipuhkusele, mille kestus tuleb järk-järgult ühtlustada, ja seega elamis- ja töötamistingimuste parandamise eesmärki. Harta artikli 31 lõiget 2 ei saa tõlgendada erinevalt põhimõttest, mida see on mõeldud väljendada.
- 107 Peale selle järeldavad liidu institutsioonid nende sõnul vaidlustatud kohtuotsusest ekslikult väidetava „vähendamiskeelu põhimõtte“, samas kui Üldkohus sedastas selle otsuse punktis 90 sõnaselgelt vastupidist. Sellest kohtuotsusest tuleneb nende arvates nimelt, et ainus piir, mille järgimist Üldkohus liidu seadusandjalt nõuab, kui viimane kavatses vähendada põhipuhkuse päevade arvu, on, et ta vähemalt kaaluks olemasolevaid huve õiglaselt.
- 108 Carreras Sequeros jt on seisukohal, et käesolevas kohtuasjas ei anna määruse nr 1023/2013 põhjendused tunnistust sellest, et põhiõiguse tasustatud põhipuhkusele spetsiifilist olemust ja eesmärki oleks kuidagi arvesse võetud, mistõttu Üldkohus nõustus õigustatult nende õigusvastasuse vastuväitega. Lisaks sellele on see liidu institutsioonidele seatud piir nende sõnul kooskõlas ELTL artiklis 296 ette nähtud põhjendamiskohustusega.

– *Euroopa Kohtu hinnang*

- 109 Nagu tuleneb vaidlustatud kohtuotsuse punktidest 84–97, asus Üldkohus seisukohale, et kui liidu seadusandja võttis vastu personalieeskirjade X lisa uue artikli 6, millega vähendatakse oluliselt kolmandates riikides töötavate ametnike ja teenistujate põhipuhkuse päevade arvu, rikkus liidu seadusandja harta artikli 31 lõikes 2 kaitstud õigust põhipuhkusele, vaatamata sellele, et kõnealuse uue artikliga 6 kindlaks määratud põhipuhkuse päevade arv oli igal juhul endiselt suurem direktiivi 2003/88 artikli 7 lõikes 1 nõutud minimaalsest nelja nädala pikkusest põhipuhkusest.
- 110 Sellega seoses tuleb märkida esiteks, et nagu nähtub harta artikli 51 lõikest 1, on harta sätted adresseeritud eelkõige liidu institutsioonidele, kes seega peavad hartaga tagatud õigusi austama. Teiseks tuleb täheldada, et kuna harta artikli 31 lõikel 2 on ELL artikli 6 lõike 1 esimese lõigu kohaselt aluslepingute sätetega samaväärne õigusjõud, siis peab liidu seadusandja sellest kinni pidama eeskätt siis, kui ta võtab ELTL artikli 336 alusel vastu sellise akti nagu personalieeskirjad (19. septembri 2013. aasta kohtuotsus komisjon vs. Strack, uuesti läbivaatamine, C-579/12 RX-II, EU:C:2013:570, punktid 39 ja 58).
- 111 Harta artikli 31 lõikes 2 on igale töötajale tagatud õigus tasustatud põhipuhkusele, ent seal ei ole täpsustatud selle täpset kestust (vt selle kohta 6. novembri 2018. aasta kohtuotsus Bauer ja Willmeroth, C-569/16 ja C-570/16, EU:C:2018:871, punkt 85, ning 6. novembri 2018. aasta kohtuotsus Max-Planck-Gesellschaft zur Förderung der Wissenschaften, C-684/16, EU:C:2018:874, punkt 74). Nagu märkis kohtujurist oma ettepaneku punktis 64, nõuab harta selle sättega tagatud põhiõigus tasustatud põhipuhkusele seega vähemalt põhipuhkuse kestuse normatiivset täpsustamist.
- 112 Harta artiklit 31 käsitlevate selgituste kohaselt, mida tuleb ELL artikli 6 lõike 1 kolmanda lõigu ja harta artikli 52 lõike 7 kohaselt harta tõlgendamisel arvesse võtta, põhineb harta artikli 31 lõige 2 23. novembri 1993. aasta direktiivil 93/104/EÜ, mis käsitleb tööaja korralduse teatavaid aspekte (EÜT 1993, L 307, lk 18; ELT eriväljaanne 05/02, lk 197) ning mis asendati ja kodifitseeriti direktiiviga 2003/88 (vt selle kohta 19. septembri 2013. aasta kohtuotsus komisjon vs. Strack, uuesti

- läbivaatamine, C-579/12 RX-II, EU:C:2013:570, punktid 27, 28 ja 39, ning 6. novembri 2018. aasta kohtuotsus Max-Planck-Gesellschaft zur Förderung der Wissenschaften, C-684/16, EU:C:2018:874, punktid 52 ja 53).
- 113 Samas on õiguse tasustatud põhipuhkusele kui harta artikli 31 lõikes 2 tagatud liidu sotsiaalõiguse peamise ja kohustusliku põhimõtte allikaks nende samade selgituste kohaselt eri instrumendid, mille on välja töötanud kas liikmesriigid liidu tasandil – näiteks ühenduse harta töötajate sotsiaalsete põhiõiguste kohta – või millega seoses liikmesriigid on teinud koostööd või millega nad on liitunud – näiteks Euroopa sotsiaalharta, millega kõik liikmesriigid on liitunud –, kusjuures neid kahte instrumenti on nimetatud ETL artiklis 151 (vt selle kohta eelkõige 19. septembri 2013. aasta kohtuotsus komisjon vs. Strack, uuesti läbivaatamine, C-579/12 RX-II, EU:C:2013:570, punktid 26 ja 27, ning 6. novembri 2018. aasta kohtuotsus Max-Planck-Gesellschaft zur Förderung der Wissenschaften, C-684/16, EU:C:2018:874, punktid 70–73).
- 114 Täpsemalt on harta artikli 31 lõiget 2 käsitlevates selgitustes märgitud, et see säte põhineb Euroopa sotsiaalharta artiklil 2 ning ühenduse harta töötajate sotsiaalsete põhiõiguste kohta punktil 8, milles mõlemas on kinnitatud, et igal töötajal on õigus tasustatud põhipuhkusele, kusjuures Euroopa sotsiaalharta artiklis 2 on tagatud sellise puhkuse andmine vähemalt neljaks nädalaks.
- 115 Seega tuleneb harta artikli 31 lõiget 2 käsitlevatest selgitustest, et neis sisalduv viide direktiivile 2003/88 ei käi mitte selle direktiivi kui terviku kohta – direktiivi ese on pealegi palju ulatuslikum harta artikli 31 lõikes 2 tagatud õigustest –, nagu Üldkohus vaidlustatud kohtuotsuse punktides 69–83 ekslikult leidis, vaid selle direktiivi nende sätete kohta, mis väljendavad ja täpsustavad harta viidatud sättes tagatud põhiõigust tasustatud põhipuhkusele. Selline säte on Euroopa Kohtu praktika kohaselt direktiivi 2003/88 artikli 7 lõige 1, milles nähakse ette õigus vähemalt nelja nädala pikkusele tasustatud põhipuhkusele (vt selle kohta 4. oktoobri 2018. aasta kohtuotsus Dicu, C-12/17, EU:C:2018:799, punktid 24 ja 25, ning 13. detsembri 2018. aasta kohtuotsus Hein, C-385/17, EU:C:2018:1018, punktid 22 ja 23).
- 116 Sellega seoses tuleb märkida, et nagu on kinnitatud personalieeskirjade artikli 1e lõikes 2 ja nagu liidu institutsioonid seda möönavad käesolevates apellatsioonkaebustes, on direktiivi 2003/88 artikli 7 lõikes 1 sätestatud miinimumnõuded personalieeskirjade lahutamatuks osaks niivõrd, kuivõrd nendega tagatakse kõigile töötajatele vähemalt nelja nädala pikkune tasustatud põhipuhkus, ja neid peab personalieeskirjades soodsamate sätete puudumisel kohaldama liidu institutsioonide ametnike ja teenistujate suhtes (vt selle kohta 19. septembri 2013. aasta kohtuotsus komisjon vs. Strack, uuesti läbivaatamine, C-579/12 RX-II, EU:C:2013:570, punktid 51 ja 56).
- 117 Niisugune säte nagu direktiivi 2003/88 artikli 7 lõige 1, millega täpsustatakse liidu õiguses sellise tasustatud põhipuhkuse miinimumkestus, millele on õigus igal töötajal, võttes eeskuju Euroopa sotsiaalharta artiklis 2 – millel põhineb ka harta artikli 31 lõikes 2 tagatud põhiõigus tasustatud põhipuhkusele – ette nähtud kestusest, ei saa oma olemusest tulenevalt riivata seda põhiõigust. Nimelt piirdub kõnealuse direktiivi artikli 7 lõige 1 selle põhiõiguse täpsustamisega.
- 118 Sellest tuleneb, et liidu õiguse sätet, mis sarnaselt personalieeskirjade X lisa uue artikliga 6 tagab töötajatele õiguse direktiivi 2003/88 artikli 7 lõikes 1 ette nähtud minimaalsest neljast nädalast pikemale tasustatud põhipuhkusele, ei saa pidada põhiõigust tasustatud põhipuhkusele riivavaks.
- 119 Eelneva kohta tuleb täpsustada, et personalieeskirjade X lisa uue artikli 6 teise lõigu kohaselt oli kolmandates riikides töötavatele ametnikele ja teenistujatele 2014. aastaks – mida käsitlevad vaidlusalused otsused – ette nähtud 36 tasustatud põhipuhkuse päeva ja 2015. aastaks 30 tasustatud põhipuhkuse päeva. Uue artikli 6 esimese lõigu kohaldamise tulemusel vähendati seda arvu alates 1. jaanuarist 2016 24-le, kuid tuleb siiski silmas pidada, et nagu nähtub Üldkohtu võetud menetlust korraldava meetme tulemusel komisjoni esitatud 16. detsembri 2013. aasta otsuse puhkuste kohta lisast, kohaldatakse ka nende ametnike ja teenistujate nagu liidu muude ametnike ja teenistujate

suhtes – vastupidi sellele, mida Üldkohus tuvastas vaidlustatud kohtuotsuse punktis 109 – sellest kuupäevast alates personalieeskirjade artiklit 57, mille kohaselt on ametnikul õigus saada põhipuhkusele lisaks vanusest ja palgaastmest sõltuvaid täiendavaid puhkusepäevi, maksimaalselt kuni 30 tööpäeva ulatuses kalendriaasta kohta.

- 120 Asjaolu, et alates personalieeskirjade X lisa uue artikli 6 jõustumisest jäeti asjaomased ametnikud ja teenistujad järk-järgult ilma teatavast arvust tasustatud põhipuhkuse päevadest, ei mõjuta kuidagi käesoleva kohtuotsuse punktides 118 ja 119 tuvastatud, kuivõrd nad säilitavad selle uue artikli 6 kohaselt õiguse tasustatud põhipuhkuse päevade arvule, mis on igal juhul suurem direktiivi 2003/88 artikli 7 lõikes 1 sätestatud miinimumist.
- 121 On oluline lisada, et selline säte nagu personalieeskirjade X lisa uus artikkel 6 – kuivõrd sellega nähakse ette direktiivi 2003/88 artikli 7 lõikes 1 nõutud minimaalsest neljast nädalast pikem tasustatud põhipuhkus – tagab õiguse põhipuhkusele topelteesmärgi saavutamise, milleks on Euroopa Kohtu praktika kohaselt võimaldada töötajal oma ülesannete täitmisest puhata ning anda talle aega lõõgastumiseks ja huvialadega tegelemiseks (vt eelkõige 19. septembri 2013. aasta kohtuotsus komisjon vs. Strack, uuesti läbivaatamine, C-579/12 RX-II, EU:C:2013:570, punkt 35, ja 6. novembri 2018. aasta kohtuotsus Max-Planck-Gesellschaft zur Förderung der Wissenschaften, C-684/16, EU:C:2018:874, punkt 32).
- 122 Pealegi aitab sellise tasustatud põhipuhkuse päevade arvu kehtestamine, mis on direktiivi 2003/88 artikli 7 lõikes 1 sätestatud miinimumist suurem, kaasa Euroopa sotsiaalharta artiklis 2 nimetatud eesmärgi järgimisele; seda asjaolu ei võtnud Üldkohus ometigi arvesse vaidlustatud kohtuotsuse põhjendustes, eeskätt selle punktis 87.
- 123 Nimelt nähtub Euroopa sotsiaalharta kõnealusel artiklist, et lepingupooled on kokku leppinud, et vähemalt nelja nädala pikkune tasustatav põhipuhkus võimaldab „rakendada tulemuslikult õigust õiglastele töötingimustele“.
- 124 Lõpetuseks tuleb vastupidi komisjoni väidetele möönda, et ühenduse harta töötajate sotsiaalsete põhiõiguste kohta punkti 8 arvestades on harta artikli 31 lõikes 2 ette nähtud õigus põhipuhkusele suunatud põhimõtteliselt soodustama töötajate elamis- ja töötingimuste parandamist, nagu tuvastas Üldkohus vaidlustatud kohtuotsuse punktis 88.
- 125 See ei tähenda vastupidi Üldkohtu sisulisele seisukohale vaidlustatud kohtuotsuse punktides 89 ja 90 aga kuidagi seda, et sätet, mis vaatamata sellele, et see toob kaasa nende tasustatud põhipuhkuse päevade arvu vähenemise, millele asjaomastel töötajatel oli õigus varasema sätte alusel, jätab nende päevade arvu suuremaks direktiivi 2003/88 artikli 7 lõikes 1 ette nähtud miinimumist, tuleks pidada sellise eesmärgiga kokkusobimatuks, ega ka seda, et see oleks vastuolus töötajate tervise ja ohutuse kaitse parandamise eesmärgiga, mida vastavad miinimumnõuded otseselt teenivad (vt selle kohta 19. septembri 2013. aasta kohtuotsus komisjon vs. Strack, uuesti läbivaatamine, C-579/12 RX-II, EU:C:2013:570, punkt 44).
- 126 Sellest tuleneb, et vastupidi Üldkohtu arvamusele ei saa asuda seisukohale, et selline liidu õigusnorm nagu personalieeskirjade X lisa uus artikkel 6, millega täpsustatakse nende põhipuhkuse päevade arvu, millele on õigus kolmandates riikides töötavatel ametnikel ja teenistujatel, tagades neile igal juhul põhipuhkuse päevade arvu, mis on suurem direktiivi 2003/88 artikli 7 lõikes 1 ette nähtud miinimumist, eirab harta artikli 31 lõikes 2 tagatud põhiõiguse tasustatud põhipuhkusele olemust ja eesmärki.
- 127 Kõigest eelnevast tuleneb, et Üldkohus ei saanud oma hinnanguga ilma õigusnorme rikkumata asuda seisukohale, et liidu seadusandja oli personalieeskirjade X lisa uut artiklit 6 vastu võttes riivanud harta artikli 31 lõikes 2 ette nähtud põhiõigust tasustatud põhipuhkusele, samas kui selles uues artiklis 6 ette

nähtud kolmandates riikides töötavate liidu ametnike ja teenistujate tasustatud põhipuhkuse päevade arv on igal juhul endiselt suurem direktiivi 2003/88 artikli 7 lõikes 1 nõutud nelja nädala pikkusest miinimumist.

- 128 Neil tingimustel tuleb nõustuda komisjoni apellatsioonkaebuse esimese väite kolmanda väiteosa ja nõukogu apellatsioonkaebuse ja vastuapellatsioonkaebuse teise väite kolmanda väiteosaga. Seetõttu tuleb vaidlustatud kohtuotsus tühistada, ilma et oleks vaja analüüsida komisjoni apellatsioonkaebuse ning nõukogu apellatsioonkaebuse ja vastuapellatsioonkaebuse esimese väite neljandat osa ega ka muid väiteid, mis käsitlevad Üldkohtu hinnangut õiguse põhipuhkusele riive õigustuse kohta.

Hagimenetlus Üldkohtus

- 129 Euroopa Liidu Kohtu põhikirja artikli 61 esimese lõigu teise lause kohaselt võib Euroopa Kohus teha Üldkohtu otsuse tühistamise korral asja suhtes ise lõpliku kohtuotsuse, kui menetlusstaadium seda lubab.
- 130 Võttes eeskätt arvesse seda, et Carreras Sequeros jt tühistamishagi kohtuasjas T-518/16 põhineb väidatel, mille üle toimus Üldkohtus võistlev menetlus ja mille analüüsimiseks ei ole vaja võtta ühtegi täiendavat menetlust korraldavat meetet ega teha ühtegi täiendavat menetlustoimingut, siis on Euroopa Kohus käesolevas asjas seisukohal, et menetlusstaadium lubab lõpliku otsuse tegemist, mis tuleb ka teha.
- 131 Tühistamishagi aluseks on neli väidet, mille kohaselt on rikutud vastavalt õiguse põhipuhkusele olemust ja eesmärki, võrdse kohtlemise üldpõhimõtet, õiguspärase ootuse kaitse põhimõtet ning õigust era- ja perekonnaelu puutumatussele.

Esimene väide, mille kohaselt on rikutud õiguse põhipuhkusele spetsiifilist olemust ja eesmärki

- 132 Carreras Sequeros jt väidavad sisuliselt, et liidu seadusandja eiras personalieeskirjade X lisa uut artiklit 6 vastu võttes õiguse põhipuhkusele spetsiifilist olemust ja eesmärki.
- 133 Sellega seoses on piisav märkida, et käesoleva kohtuotsuse punktides 110–127 toodud põhjustel tuleb see väide põhjendamatusse tõttu tagasi lükata, sest personalieeskirjade X lisa uues artiklis 6 ette nähtud tasustatud põhipuhkuse päevade arv, mis on suurem direktiivi 2003/88 artikli 7 lõikes 1 kehtestatud miinimumist, ei eira harta artikli 31 lõikes 2 tagatud Carreras Sequeros jt põhiõiguse tasustatud põhipuhkusele olemust ega eesmärki.

Teine väide, et on rikutud võrdse kohtlemise üldpõhimõtet

- 134 Carreras Sequeros jt väidavad esiteks, et nende põhipuhkuse päevade arvu vähendamine rikub võrdse kohtlemise põhimõtet, sest seda tehes ei võetud arvesse kolmandates riikides töötavate ametnike ja teenistujate erilist olukorda, mis erineb liidus töötava personali olukorrast ning mis on tingitud eeskätt asjaolust, et nende elutingimused on kolmandates riikides raskemad, sagedamini toimub nende perioodiline liikumine ja tihtipeale peavad nad omama kahte elukohta – ühte teenistuskohas ja teist kodus.
- 135 Nad leiavad teiseks, et erinevalt liidus töötavatest ametnikest ja teenistujatest ei ole liidu seadusandja näinud kolmandates riikides töötavate ametnike ja teenistujate jaoks ette võimalust saada täiendavaid puhkuspäevi sõltuvalt vanusest ja palgaastmest personalieeskirjade artiklis 57 ette nähtud maksimaalse 30 tööpäeva ulatuses.
- 136 Komisjon, keda toetavad nõukogu ja parlament, vaidlustab selle väite põhjendatuse.

- 137 Sellega seoses tuleb märkida, et võrdse kohtlemise põhimõte, mis on kohaldatav liidu avaliku teenistuse õiguse suhtes (vt selle kohta 22. detsembri 2008. aasta kohtuotsus Centeno Mediavilla jt vs. komisjon, C-443/07 P, EU:C:2008:767, punkt 76), nõuab, et võrreldavaid olukordi ei koheldaks erinevalt ning erinevaid olukordi ei koheldaks ühtemoodi, kui selline kohtlemine ei ole just objektiivselt põhjendatud (vt selle kohta 11. septembri 2007. aasta kohtuotsus Lindorfer vs. nõukogu, C-227/04 P, EU:C:2007:490, punkt 63, ja 15. aprilli 2010. aasta kohtuotsus Gualtieri vs. komisjon, C-485/08 P, EU:C:2010:188, punkt 70).
- 138 Praegusel juhul tuleb seoses käesoleva kohtuotsuse punktis 134 ära toodud Carreras Sequeros jt argumentidega märkida, et sõltumata muudest soodustustest, mida komisjon esile tõi ja mis on personalieeskirjade X lisa artiklite 5, 10 ja 24 alusel kolmandates riikides töötavatel ametnikel ja teenistujatel vastavalt seoses elamispinna, elamistingimuste eest makstava toetuse ja täiendava ravikindlustusega, jättis liidu seadusandja 2014. aasta reformi raames neile ametnikele ja teenistujatele alles võimaluse taotleda personalieeskirjade X lisa artikli 8 lõike 1 ja artikli 9 lõike 2 alusel nende erilist olukorda arvestades lisapuhkust, mis võib olla kuni 15 päeva pikkune sõltuvalt sellest, kui rasked on elamistingimused teenistuskohas, ning mis lisandub kõigile liidu ametnikele ja teenistujatele ette nähtud tasustatud põhipuhkuse õigustele.
- 139 Carreras Sequeros jt argumendid, mis on ära toodud käesoleva kohtuotsuse punktis 135, tuleb aga tagasi lükata eespool punktis 119 esitatud põhjustel.
- 140 Eeltoodut arvestades tuleb teine väide põhjendamatusse tõttu tagasi lükata.

Kolmas väide, et on rikutud õiguspärase ootuse kaitse põhimõtet

- 141 Carreras Sequeros jt väidavad, et nende põhipuhkuse päevade arv, millele neil oli õigus enne 1. jaanuari 2014, kujutas endast nende töötingimuste olulist ja määravat tingimust. Lisaks sellele olevat see pikk ajavahemik, mille vältel liidu institutsioonid leidsid, et see puhkepäevade arv on vajalik, tekitanud neis õiguspärase ootuse, et neil on kogu oma karjääri vältel võimalik ühitada oma töö- ja eraelu, ning et liidu seadusandja rikkus seda ootust.
- 142 Komisjon ja menetlusse astujad vaidlevad nendele argumentidele vastu.
- 143 Sellega seoses tuleb esiteks täheldada, et õiguslik seos ametnike ja administratsiooni vahel on personalieeskirjade järgne, mitte lepinguline suhe. Sellest tuleneb, et seadusandja võib muuta igal ajal ametnike õigusi ja kohustusi (22. detsembri 2008. aasta kohtuotsus Centeno Mediavilla jt vs. komisjon, C-443/07 P, EU:C:2008:767, punkt 60, ja 4. märtsi 2010. aasta kohtuotsus Angé Serrano jt vs. parlament, C-496/08 P, EU:C:2010:116, punkt 82).
- 144 Teiseks tuleb tähelepanu juhtida asjaolule, et õigus tugineda õiguspärase ootuse kaitse põhimõttele eeldab, et liidu pädevad asutused on andnud huvitatud isikule volitatud ning usaldusväärsetest allikatest pärit täpseid, tingimusteta ja ühtelangevaid tagatise (14. juuni 2016. aasta kohtuotsus Marchiani vs. parlament, C-566/14 P, EU:C:2016:437, punkt 77 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 145 Ent nagu väitsid komisjon ja menetlusse astujad, ilma et Carreras Sequeros jt oleks neile selles küsimuses vastu vaielnud, ei ole viimased tõendanud mingigi tagatise olemasolu, mille liidu pädevad asutused oleksid neile andnud selle kohta, et personalieeskirjade X lisa artiklit 6 ei muudeta kunagi.
- 146 Eelnevast tulenevalt tuleb kolmas väide põhjendamatusse tõttu tagasi lükata.

Neljas väide, et on rikutud õigust era- ja perekonnaelu puutumatusle

- 147 Carreras Sequeros jt väidavad, et personalieeskirjade X lisa uus artikkel 6 takistab neil jätkata põhipuhkuse ajal oma pere- ja sotsiaalsel elul nii, nagu see oli võimalik varem. Nad toovad selles osas näiteks ühe endi seast, kes töötab Pakistanis, kuid elab Milanos (Itaalia), ning kellel on lõppkokkuvõttes aastas vaid 16 päeva suhte säilitamiseks oma tütardega, kes elavad koos oma emaga Ateenas (Kreeka).
- 148 Carreras Sequeros jt on seisukohal, et nende era- ja perekonnaelu kahjustav töötingimuste halvenemine on ebaproportsionaalne.
- 149 Komisjon, keda toetavad nõukogu ja parlament, vaidleb nende Carreras Sequeros jt argumentidele vastu.
- 150 Ilma et käesolevas asjas oleks vaja teha otsust seose kohta, mis Carreras Sequeros jt sõnul esineb vastavalt harta artiklis 7 ja artikli 31 lõikes 2 ette nähtud õiguste vahel, tuleb selles küsimuses märkida, et personalieeskirjade X lisa uus artikkel 6, millega seoses Carreras Sequeros jt on esitanud õigusvastasuse vastuväite, käsitleb üksnes kolmandates riikides töötavate ametnike ja teenistujate põhipuhkuse päevade arvu.
- 151 Nagu väidab komisjon, keda toetavad nõukogu ja parlament, ei mõjuta see uus artikkel 6 personalieeskirjade kohaldamisalasse kuuluvate ametnike ja teenistujate suhtes kohaldatavaid üldsätteid, mis võtavad arvesse huvitatud isiku era- ja perekonnaelu ning milleks on näiteks sätted, mis käsitlevad iga-aastaseid sõidukulusid ja sõiduaega.
- 152 Lisaks sellele võtavad personalieeskirjade X lisa muud sätted arvesse kolmandates riikides töötavate ametnike ja teenistujate perekondlikku olukorda. Nii kohaldatakse selle lisa artikleid 18, 20–22, 24 ja 25, mis käsitlevad vastavalt eluruumi kulude hüvitamist, reisikulude hüvitamist, kolimiskulude hüvitamist, ajutist majutustoetust ning täiendavat ravikindlustust ja väljaspool liitu toimuvate õnnetusjuhtumite kindlustust, nii nende ametnike ja teenistujate kui ka nende perekonna ja nende ülalpidamisel olevate isikute suhtes.
- 153 Lõpetuseks tuleb seoses käesoleva kohtuotsuse punktis 147 nimetatud näitega, mille Carreras Sequeros jt tõid esile käesoleva väite toetuseks, märkida, et liidu akti õiguspärasuse hindamisel põhiõiguste seisukohast ei saa mingil juhul tugineda väidetele, mis käsitlevad selle akti tagajärgi konkreetsel üksikjuhul (vt selle kohta 14. oktoobri 1999. aasta kohtuotsus *Atlanta vs. Euroopa Ühendus*, C-104/97 P, EU:C:1999:498, punkt 43).
- 154 Seetõttu tuleb ka neljas väide põhjendamata tõttu tagasi lükata.
- 155 Kuna nõustuda ei saa hagi ühegi väitega, tuleb hagi jätta rahuldamata.

Kohtukulud

- 156 Euroopa Kohtu kodukorra artikli 184 lõikes 2 on sätestatud, et kui apellatsioonkaebus on põhjendamatu või kui see on põhjendatud ja Euroopa Kohus teeb ise kohtuasjas lõpliku otsuse, otsustab ta kohtukulude jaotamise.
- 157 Vastavalt kodukorra artikli 138 lõikele 1, mida kodukorra artikli 184 lõike 1 alusel kohaldatakse apellatsioonimenetluse suhtes, on kohtuvaidluse kaotanud pool kohustatud hüvitama kohtukulud, kui vastaspool on seda nõudnud.

- 158 Kuivõrd Carreras Sequeros jt on käesoleval juhul kohtuvaidluse kaotanud ja nõukogu on nõudnud nendelt kohtukulude väljamõistmist, siis tuleb nõukogu poolt käesolevate apellatsioonkaebuste menetlemise ning Üldkohtu menetlusega seotud kohtukulud välja mõista Carreras Sequeros jt-lt. Kuna komisjon nõudis Üldkohtus Carreras Sequeros jt-lt kohtukulud väljamõistmist, kuid mitte Euroopa Kohtus, siis tuleb nendelt välja mõista komisjoni kohtukulud seoses Üldkohtu menetlusega, samas kui käesolevate apellatsioonkaebuste menetlemisega seotud kohtukulud tuleb jätta komisjoni enda kanda.
- 159 Euroopa Kohtu kodukorra artikli 140 lõike 1 kohaselt, mida kodukorra artikli 184 lõike 1 alusel kohaldatakse apellatsioonimenetluse suhtes, kannavad menetlusse astunud liikmesriigid ja institutsioonid ise oma kohtukulud. Parlament, kes astus menetlusse Üldkohtus ja osales menetluses Euroopa Kohtus, peab seega kandma oma kohtukulud ise.

Esitatud põhjendustest lähtudes Euroopa Kohus (suurkoda) otsustab:

1. **Tühistada Euroopa Liidu Üldkohtu 4. detsembri 2018. aasta kohtuotsus Carreras Sequeros jt vs. komisjon (T-518/16, EU:T:2018:873).**
2. **Jätta rahuldamata hagi, mille esitasid kohtuasjas T-518/16 Francisco Carreras Sequeros, Mariola de las Heras Ojeda, Olivier Maes, Gabrio Marinozzi, Giacomo Miserocchi ja Marc Thieme Groen.**
3. **Jätta Francisco Carreras Sequerose, Mariola de las Heras Ojeda, Olivier Maesi, Gabrio Marinozzi, Giacomo Miserocchi ja Marc Thieme Groeni kohtukulud nende endi kanda ning mõista neilt välja Euroopa Liidu Nõukogu käesolevate apellatsioonkaebuste menetlemise ja Euroopa Liidu Üldkohtu menetlusega seotud kohtukulud ning samuti Euroopa Komisjoni viimati nimetatud menetlusega seotud kohtukulud.**
4. **Jätta Euroopa Komisjoni käesolevate apellatsioonikaebuste menetlemisega seotud kohtukulud tema enda kanda.**
5. **Jätta Euroopa Parlamendi kohtukulud tema enda kanda.**

Allkirjad

i — Käesoleva otsuse eestikeelse teksti punkte 82, 83, 151 ja 152 ning resolutsiooni punkte 3 ja 4 on pärast selle elektroonilist avaldamist keeleliselt muudetud.